

Česká školní inspekce Jihočeský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIC-175/22-C

Název	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Písek, Komenského 86
Sídlo	Komenského 86, 397 01 Písek
E-mail	sybkova@sou-pi.cz
IČ	00511382
Identifikátor	600008592
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Ing. Zuzana Sýbková
Zřizovatel	Jihočeský kraj
Místo inspekční činnosti	Komenského 86, 397 01 Písek
Termín inspekční činnosti	23. 3. 2022 – 25. 3. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, se zaměřením na neúspěšnost ve společné části maturitní zkoušky.

Charakteristika

Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Písek, Komenského 86 (dále „škola“) vykonává v souladu se zápisem v rejstříku škol a školských zařízení činnost střední školy, školní jídelny, školní jídelny-výdejny a domova mládeže.

Škola ve školním roce 2021/2022 poskytuje střední vzdělání s maturitní zkouškou ve čtyřletých oborech vzdělání Autotronik a Provoz a ekonomika dopravy, v dvouletých nástavbových oborech vzdělání v denní formě Nábytkářská a dřevařská výroba a Stavební provoz a v oboru vzdělání Podnikání v denní a dálkové formě (dále „obory s maturitní zkouškou“).

K 30. 9. 2021 škola vykázala celkem 114 žáků ve čtyřletých oborech, 70 žáků v nástavbových oborech s maturitní zkouškou v dvouleté denní formě a 20 v nástavbovém oboru v tříleté dálkové formě (pouze první ročník). Nejvyšší povolený počet žáků v těchto oborech je 464 žáků, naplněnost výše uvedených čtyřletých oborů činí 60 %, v nástavbových oborech v denní formě 38 %. Vzdělávání v oboru Podnikání v dálkové formě bylo znova zahájeno po třech letech prvním ročníkem od školního roku 2021/2022.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy vykonává svoji funkci od 1. srpna 2020. Koncepce rozvoje školy se promítla zejména do nastavení funkční týmové spolupráce všech úseků. Pravidelné porady vedení školy, porady vedoucích středisek a provozní porady spolu s jednáním pedagogických rad zajistují dostatečný přenos informací a možnost přijímání potřebných opatření včetně aktualizace příslušné dokumentace.

Ředitelka školy akceptovala doporučení České školní inspekce na zefektivnění činnosti předmětových komisí. Konkrétními opatřeními pro zlepšení výsledků žáků u maturitní zkoušky jsou realizace doučování a individuální a skupinové konzultace, volba vhodných učebnic a dalších podpůrných materiálů, intenzivní nácvik vzdělávacích strategií pro řešení didaktických testů, srovnávací testy aj. Vyučující v předmětech společné části maturitní zkoušky pracují se školními zprávami Centra pro zjišťování výsledků ve vzdělávání, které jsou východiskem pro zaměření výuky na očekávané znalosti a dovednosti. Efektivita těchto opatření se projevila částečným zlepšením výsledků žáků při ukončování čtyřletých oborů vzdělání. U nástavbových oborů jsou opatření méně účinná.

Hospitační činnost ředitelky školy a její zástupkyně je plánovitá a zahrnuje cílenou kontrolu v předmětech společné části maturitní zkoušky. Výuku předmětů, jejichž vzdělávací obsah je ověřován ve společné části maturitní zkoušky, zajistovalo k datu inspekční činnosti celkem 12 pedagogických pracovníků. Od poslední inspekční činnosti nedošlo ke změně v této části pedagogického sboru. Požadavky na odbornou kvalifikaci splňují s výjimkou dvou vyučujících (českého jazyka a literatury a anglického jazyka) všichni pedagogové. Ředitelka školy při inspekční činnosti prokázala, že tuto činnost nemůže zajistit pedagogy s příslušnou odbornou kvalifikací. Další vzdělávání vyučujících předmětů společné části maturitní zkoušky je plánovité, koresponduje se zaměřením a potřebami školy a zohledňuje zájem pedagogů. Na vlastní profesní růst klade důraz i vedení školy a systematicky se účastní vzdělávacích akcí.

Přijímací řízení do maturitních oborů probíhá v prvním kole s využitím jednotné přijímací zkoušky, v dalších kolech je součástí školní přijímací zkoušky test z českého jazyka a z matematiky. Dlouhodobý pozitivní trend změnou od předešlé inspekční činnosti je stanovení minimální hranice úspěšnosti ve zmíněných zkouškách jako podmínky pro přijetí. U čtyřletých oborů je navíc klasifikace v předchozím vzdělávání stupněm dostatečný nebo nedostatečný hodnocena zápornými body. Z analýzy přijímacího řízení od roku 2017 do současnosti vyplývá, že převážně jsou přijímáni všichni uchazeči. Z podrobných výsledků jednotné přijímací zkoušky je zřejmé, že přijatí uchazeči vykazují nižší úspěšnost, než je průměr v odpovídající skupině oborů vzdělání v ČR, a to zejména u čtyřletých maturitních

oborů. Přijímání uchazečů s nižší úspěšností u jednotné přijímací zkoušky nevytváří předpoklady pro zvýšení úspěšnosti žáků při ukončování vzdělávání maturitní zkouškou.

Stávající materiální podmínky jsou efektivně využívány. Škola disponuje dostatečným počtem kmenových i odborných učeben, průběžně modernizovaná digitální technika včetně softwaru přispívá ke kvalitě poskytovaného vzdělávání. Nastavená pravidla zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví žáků jsou funkční.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Průběh vzdělávání byl sledován a hodnocen v maturitních oborech vzdělání se zaměřením na zkušební předměty společné části maturitní zkoušky (český jazyk, anglický jazyk, německý jazyk a matematika).

Výuka českého jazyka a literatury většinou zahrnovala kombinaci frontálního přístupu a samostatné práce žáků. Ve výuce v maturitním ročníku bylo patrné účelné zaměření na nácvik dovedností potřebných pro práci s didaktickými testy. Žáci byli seznamováni se strategiemi zodpovídání jednotlivých typů otázek a metodickým postupem při zadávání těchto testů. Chyby v testech byly následně analyzovány a správná řešení byla vysvětlována, avšak převážně jen učitelem. Chybělo aktivnější zapojení žáků do odůvodňování jednotlivých jevů, což snižovalo efektivitu práce s chybou a možnosti upevnění poznatků. Testy byly správně hodnoceny s obdobnou náročností jako didaktické testy u maturitní zkoušky, neúspěšnost byla v rámci třídy přibližně 10 %. Ve výuce literatury byl výklad učitele doplnován řadou zajímavých poznatků o příslušném autorovi, ne vždy však s rozlišením podstatného a doplňujícího učiva. Chybělo cílené využití znalostí žáků z předchozího vzdělávání. Žáci postupem času ztráceli pozornost a stávali se převážně jen pasivními příjemci poznatků. V nížším ročníku byla výuka postavena na vypracování úloh z pracovního listu dvojicemi žáků. Zadání vhodně rozvíjelo mezipředmětové vztahy využitím poznatků žáků z dějepisu. Pozitivem bylo vyhledávání informací z volně dostupných zdrojů s využitím digitálních technologií. Vyučující se žákům věnovala a práci dvojic průběžně sledovala se zaměřením na správnost řešení úloh. Menší pozornost byla věnována dělbě práce v jednotlivých dvojicích, což částečně prodlužovalo vypracování úloh. Také při vyhodnocování samostatné práce nebyl čas efektivně využit, např. prezentace výstupu žákem trvala dlouho a ostatní žáci ztráceli pozornost.

Výuka v hospitovaných hodinách cizích jazyků byla vedena v cílovém jazyce, věcně a odborně správně a s autentickými materiály. Vzdělávací obsah byl probírán v návaznosti na předchozí učivo, s ohledem na mezipředmětové vztahy a na strukturu maturitní zkoušky. Vyučující většině zařazovali řízený rozhovor s problémovými otázkami nebo samostatnou práci, od žáků vyžadovali přiměřeně obsahově náročnou komunikaci. Aktivity žáků v hodinách byly směrovány ke zvoleným vzdělávacím cílům a zpravidla byly zaměřeny na reálné komunikační situace. Střídaly se produktivní i receptivní řečové dovednosti, kromě řízeného rozhovoru byla účelně zařazena skupinová práce či práce ve dvojici. Žáci pracovali po celou dobu se zájmem o probíraná téma. V závěru hodin probíhalo shrnutí učiva a zhodnocení hodiny ze strany učitele. Příležitosti k sebehodnocení a vzájemnému hodnocení byly využity jako průběžná zpětná vazba poskytovaná během hodiny.

S ohledem na studijní předpoklady žáků směrovali vyučující předmětu matematika frontální výuku k pochopení nového učiva, jeho osvojování, procvičování a upevňování. Ve výuce učitelé srozumitelně formulovali vzdělávací cíl, ne vždy ale v závěru hodiny dosažení cíle zhodnotili. Výklad nového učiva probíhal v návaznosti na již probrané učivo, patrná byla snaha vyučujících o využití dříve získaných vědomostí žáků. Pozornost ze strany učitelů

byla věnována schopnosti žáků přesně formulovat a zdůvodňovat své názory a použité pracovní postupy. V případě nedostatečných znalostí potřebných k řešení příkladu poskytovali vyučující některým žákům individuální pomoc. Učitelé respektovali individuální pracovní tempo žáků a rychlejším žákům nabízeli vyšší počet učebních úloh. Ve sledovaných hodinách byly využity standardní pomůcky (kalkulačky, učebnice). Klima v průběhu sledované výuky bylo převážně pozitivní, výuka probíhala v prostředí vzájemné vstřícnosti. Vedení žáků k sebereflexi nebylo zaznamenáno.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Úroveň individuálních i skupinových výsledků vzdělávání žáků v průběhu studia škola zjišťuje pomocí standardních hodnotících nástrojů, využíváno je především písemné a ústní zkoušení. Hodnocení výsledků vzdělávání je zaměřeno zejména na znalosti žáků, vhodným nástrojem je i motivační hodnocení v hodinách. Výsledky vzdělávání žáků jsou pravidelně sledovány vedením školy na úrovni tříd i jednotlivců v rámci čtvrtletních jednání pedagogické rady. Pozitivem je, že přehledy klasifikace výsledků vzdělávání jednotlivých tříd a předmětů a zprávy třídních učitelů obsahují záznamy o přičinách školního neúspěchu a o přijatých opatřeních. Prospěch žáků byl v posledních dvou školních rocích částečně ovlivněn rozsahem distanční výuky a souvisejícími úpravami hodnocení v období pandemie.

Celkové výsledky vzdělávání škola zveřejňuje se stručným komentářem ve výročních zprávách. Průměrný prospěch žáků oborů s maturitní zkouškou ve 2. pololetí školního roku 2020/2021 dosahoval hodnoty v rozpětí mezi 2,0 až 2,8, je tedy velmi slabý. S vyznamenáním prospělo pouze 5,9 % žáků, podíl neprospívajících žáků činil 24,3 %. Dlouhodobě se škole nedáří zvládnout míru absence žáků, která ve školním roce 2020/2021 činila v průměru 94 hodin za rok a žáka. Neomluvenou absenci vykázala škola u 12,4 % žáků, většinou byla řešena napomenutím třídního učitele nebo důtkou ředitelky školy. Z uvedených údajů je zřejmé, že od předešlé inspekční činnosti se tento problém nepodařilo vyřešit a opatření realizovaná školou k jejímu snížení jsou jen málo účinná.

Ve zkušebních obdobích roků 2019–2021 vykazovala škola nižší míru úspěšnosti žáků v předmětech společné části maturitní zkoušky. Celková průměrná hrubá neúspěšnost za školu v oborech s maturitní zkouškou se v roce 2019 oproti roku 2018 významně snížila, a to z 61,4 % na 37,9 %. V roce 2020 hrubá neúspěšnost opět vzrostla na 57,1 %, v roce 2021 se vrátila na 34,6 %. Podíl žáků, kteří úspěšně dokončili studium na dané škole v oborech, do nichž byli přijati, činí kolem 60 %, avšak v oboru vzdělání Podnikání pouze 42 %. Poskytování středního vzdělání v nástavbovém oboru Podnikání je nadále neefektivní i z ekonomického hlediska.

Analýzou výsledků za jednotlivé třídy a obory vzdělání je patrné, že pokles úspěšnosti v roce 2020, ale i horší výsledky v roce 2021 způsobují nástavbové obory, zejména obor vzdělání Podnikání. Vysoká neúspěšnost je způsobena vysokým podílem žáků, kteří u maturitní zkoušky neuspěli, případně zkoušku nekonali. V tomto oboru nezískalo maturitní zkoušku v roce 2020 deset žáků z 13 přihlášených (76, 9 %), v roce 2021 devět žáků ze 17 přihlášených (52,9 %). Podle předmětů vykázala škola v roce 2020 významně horší, než činí průměr hrubé neúspěšnosti ve srovnatelné skupině oborů vzdělání v České republice – v českém jazyce škola 46,2 %, v ČR 25,4 %; v matematice škola 66,7 %, v ČR 50,3 %; v anglickém jazyce škola 33,3 %, v ČR 23,4 %. V roce 2021 jsou rozdíly v hrubé míře neúspěšnosti prvomaturantů školy oproti průměru v dané skupině oborů menší, výsledky vzdělávání žáků ale stále zaostávají. Vzhledem k přetrvávající hrubé neúspěšnosti při ukončování vzdělávání se tyto obory jeví jako málo efektivní.

Při porovnání podrobných výsledků vzdělávání v maturitních oborech ve školním roce 2020/2021 je nadále zřejmá disproporce mezi výsledky žáků v průběhu vzdělávání a neúspěšností při jeho ukončování. Zejména v českém jazyce a literatuře ve společné části maturitní zkoušce neuspěli čtyři žáci, kteří byli v průběhu vzdělávání hodnoceni nejčastěji stupněm dobrý, příp. i chvalitebný. Škola má přiležitost ke zlepšení v nastavení kritérií hodnocení v předmětech společné části maturitní zkoušky tak, aby hodnocení lépe vypovídalo o připravenosti žáků na společnou část maturitní zkoušky.

Poradenské služby školy jsou zajištěny školním poradenským pracovištěm (výchovno u poradkyní a metodičkou prevence). Výchovná poradkyně přispívá k účelné podpoře žáků s potřebou podpůrných opatření zejména včasné identifikací speciálních vzdělávacích potřeb a důsledným informováním vyučujících o potřebách žáků. K datu inspekční činnosti se ve škole v oborech s maturitní zkouškou vzdělávali dva žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. V rámci prevence škola zajišťovala ve školním roce 2021/2022 adaptacní pobyt pro žáky prvních ročníků s cílem podpořit tvorbu pozitivního třídního klimatu. Součástí vzdělávání jsou pravidelné, tematicky zaměřené přednášky a besedy, které škola realizuje ve spolupráci se sociálními partnery. Díky těmto aktivitám se daří nejenom zlepšovat vztahy v nově vznikajících kolektivech, ale také posilovat komunikaci a vzájemnou důvěru mezi žáky a pedagogy.

Školní strategie prevence školní neúspěšnosti se zabývá mj. přičinami neúspěšnosti u maturitní zkoušky. Pomoc žákům s rizikem školního neúspěchu spočívá v nabídce individuálních a skupinových konzultací, v letošním roce i v doučování v předmětech maturitní zkoušky. Žáci mají k dispozici elektronické studijní materiály vytvořené během distanční výuky. Využití uvedených forem podpory je dle sdělení pedagogů nízké, žákům schází vyšší motivace ke vzdělávání. Další formy přípravy na didaktické testy, např. jejich procvičování a následné rozboru problematických úloh, nebyly ve vztahu k výsledkům žáků dostatečně účinné zejména v nástavbových oborech.

Závěry

Vývoj školy

- Nová ředitelka školy vykonává svoji funkci od roku 2020.
- Nástavbový obor vzdělání v dálkové formě byl znova otevřen po tříleté přestávce; nástavbové obory vykazují nízkou míru naplněnosti.
- V přijímacím řízení pro obory vzdělání s maturitní zkouškou je nastavena minimální hranice úspěšnosti uchazeče jako podmínka pro přijetí.
- Výsledky vzdělávání ve společné části maturitní zkoušky se zlepšily v letech 2019 a 2021; v roce 2020 bylo zaznamenáno opětovné zhoršení.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Výkyvy v hrubé míře neúspěšnosti ve společné části maturitní zkoušky jsou způsobené horšími výsledky žáků nástavbových oborů, dosud přijatá opatření jsou málo účinná.
- Výsledky ve společné části maturitní zkoušky nekorelují v některých případech s průběžnými výsledky vzdělávání.
- Aktivizace žáků ve výuce byla méně účinná.
- Přetravává vyšší míra absence žáků.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zapojovat žáky více do práce s chybou, odůvodňování a vysvětlování učiva, učit je argumentovat.
- Usilovat o objektivní průběžné hodnocení výsledků vzdělávání žáků.
- Zaměřit se na zvládnutí absence žáků, včetně neomluvené.
- Vyhodnocovat účinnost přijatých opatření, realizovat další opatření ke zlepšení výsledků ve společné části maturitní zkoušky.
- Utlumit nástavbové obory, provést výmaz oboru vzdělání Podnikání.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina vydaná Jihočeským krajem se sídlem v Českých Budějovicích ze dne 11. 9. 2001 bez čj., včetně 25 dodatků
2. Jmenování ředitelky školy ze dne 12. 6. 2020 s účinností od 1. 8. 2020
3. Koncepce rozvoje školy ze dne 27. 2. 2020
4. Školní řád s platností od 1. 9. 2021
5. Vybrané školní vzdělávací programy: Autotronik, Provoz a ekonomika dopravy, Nábytkářská a dřevařská výroba, Stavební provoz, Podnikání (denní a dálková forma studia), u všech oborů verze platná od 1. 9. 2018, doplněné o změny ukončování vzdělávání s platností od roku 2020
6. Rozvrh vyučovacích hodin pro školní rok 2021/2022
7. Evidence žáků (školní matrika) vedená elektronicky, včetně údajů o prospěchu žáků v průběhu vzdělávání i při jeho ukončování
8. Třídní knihy pro školní roky 2020/2021 a 2021/2022
9. Záznamy z jednání pedagogické rady 2020/2021 a 2021/2022
10. Zápisy předmětových komisí 2020/2021 a 2021/2022
11. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2021/2022
12. Zápisy z porad vedení, vedoucích středisek a provozních porad ve školních rocích 2020/2021 a 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
13. Hospitační záznamy za školní rok 2021/2022
14. Školní zprávy o výsledcích společné části maturitní zkoušky za rok 2019, 2020 a 2021
15. Dokumentace o přijímání uchazečů ke vzdělávání v maturitních oborech – kritéria přijímacího řízení pro školní rok 2022/2023, výsledky uchazečů v jednotlivých kolech přijímacího řízení v období 2017 – 2021
16. Pracovní listy a zadání didaktických testů z českého jazyka a literatury (vzorek)
17. Seznam literárních děl pro ústní zkoušku z českého jazyka a literatury z 1. 9. 2022
18. Výroční zprávy o činnosti školy za školní roky 2019/2020 a 2020/2021
19. Personální dokumentace vybraných pedagogických pracovníků (doklady o vzdělání)
20. Dokumentace výchovného poradenství a prevence rizikového chování žáků

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Jihočeský inspektorát, Dukelská 23, 370 01 České Budějovice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.c@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Bc. Jana Cipínová, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Bc. Jana Cipínová v. r.

Ing. Pavel Čámský, školní inspektor

Ing. Pavel Čámský v. r.

Ing. Drahuše Šefčíková, školní inspektorka

Ing. Drahuše Šefčíková v. r.

V Českých Budějovicích 26. 4. 2022

Datum a podpis ředitelky školy zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Ing. Zuzana Sýbková, ředitelka školy

Ing. Zuzana Sýbková v. r.

V Písku 4. 5. 2022